

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจำปีงบประมาณ ปี พ.ศ.๒๕๖๙

กลุ่ม บริหารงานบุคคล

ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต ๒

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต ๒

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน ประกอบกับการวัดระดับการส่งเสริมความโปร่งใสในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (OIT+) ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องมีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อกำหนดมาตรการควบคุมและป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม

กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๒ เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจสำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล ครอบคลุมตั้งแต่การสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง การเลื่อนเงินเดือน การย้าย การประเมินผลการปฏิบัติงาน ไปจนถึงการดำเนินการทางวินัย ซึ่งกระบวนการเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์และอาจเกิดความเสี่ยงต่อการทุจริต การประพฤติมิชอบ หรือการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ได้ หากขาดระบบการควบคุมและการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ

รายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ฉบับนี้ จึงถูกจัดทำขึ้นเพื่อระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจนำไปสู่การทุจริตในกระบวนการปฏิบัติงานของกลุ่มบริหารงานบุคคล พร้อมทั้งกำหนดมาตรการป้องกันและจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม เพื่อปิดโอกาสมิให้เกิดการทุจริต หรือการปฏิบัติงานที่ขาดความโปร่งใส ตลอดจนเป็นการสร้างบรรทัดฐานและปลูกฝังค่านิยมในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต กลุ่มบริหารงานบุคคลหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา และประชาชนผู้รับบริการ และส่งเสริมให้เป็นองค์กรที่โปร่งใสและปราศจากการทุจริตอย่างยั่งยืนต่อไป

สารบัญ

คำนำ	ก
สารบัญ	๗
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
ส่วนที่ ๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๕
๒.๑ การคัดเลือกกระบวนการหรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต	๕
๒.๒ การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	๖
๒.๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงทุจริต	๗
๒.๔ การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต	๙
๒.๕ การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	๑๐

ส่วนที่ ๑ บทนำ

หลักการและเหตุผล

การทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาสำคัญที่บั่นทอนประสิทธิภาพและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ จึงได้กำหนดทิศทางให้หน่วยงานภาครัฐทุกแห่งต้องมีระบบการบริหารจัดการที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีกลไกป้องกันการทุจริตเชิงรุกประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้กำหนดให้มีการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) โดยหนึ่งในตัวชี้วัดที่สำคัญคือ การให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงการทุจริตในกระบวนการปฏิบัติงาน เพื่อกำหนดมาตรการควบคุมและป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต ๒ ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแลและส่งเสริมการจัดการศึกษาในระดับพื้นที่ จำเป็นต้องบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มบริหารงานบุคคลซึ่งถือเป็นหน่วยงานหัวใจสำคัญที่มีภารกิจในการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลในสังกัดทั้งหมด ครอบคลุมตั้งแต่กระบวนการสรรหา การบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนเงินเดือน การพิจารณาวิทยฐานะ ตลอดจนการดำเนินการทางวินัย

กระบวนการปฏิบัติงานของกลุ่มบริหารงานบุคคล ล้วนมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับสิทธิประโยชน์ ความก้าวหน้าในวิชาชีพ และขวัญกำลังใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ลักษณะภาระงานหลายขั้นตอนมีความจำเป็นต้องอาศัยการใช้ดุลพินิจของผู้พิจารณา จึงทำให้กระบวนการเหล่านี้แฝงไว้ด้วยความเสี่ยงที่อาจนำไปสู่การประพฤติมิชอบ การทุจริต หรือการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ได้ อาทิ

- ความเสี่ยงด้านการใช้ระบบอุปถัมภ์ อย่างเช่น การเอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้องในการสรรหา บรรจุแต่งตั้ง หรือการโอนย้ายบุคลากร
- ความเสี่ยงด้านการใช้ดุลพินิจที่ไม่เป็นธรรม อย่างเช่น การพิจารณาความดีความชอบ เลื่อนเงินเดือน หรือการประเมินวิทยฐานะ ที่ขาดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนหรือไม่ได้อิงจากผลสัมฤทธิ์ของงานอย่างแท้จริง
- ความเสี่ยงด้านการเปิดเผยข้อมูลความลับทางราชการ อย่างเช่น การรั่วไหลของข้อสอบ หรือข้อมูลการพิจารณาผลประโยชน์ต่างๆ ก่อนการประกาศอย่างเป็นทางการ

ด้วยเหตุนี้ การดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกลุ่มบริหารงานบุคคล จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการทบทวน วิเคราะห์ และระบุกระบวนการปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยงสูง ค้นหาช่องโหว่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต และนำไปสู่การกำหนด "มาตรการบริหารจัดการความเสี่ยง" ที่มีประสิทธิภาพ การดำเนินการดังกล่าวนอกจากจะเป็นการปฏิบัติตามเกณฑ์การประเมิน ITA แล้ว ยังเป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงเจตนารมณ์ในการบริหารงานบุคคลภายใต้ "ระบบคุณธรรม" (Merit System) ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความโปร่งใส ความเสมอภาค เป็นธรรม และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา และประชาชนผู้รับบริการได้อย่างยั่งยืน

กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต ๒ ได้ดำเนินการประเมินและวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในขณะปฏิบัติงาน โดยใช้กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตตามหลักมาตรฐาน COSO (Committee of sponsoring organizations)

องค์ประกอบ COSO ๒๐๑๗ ประกอบไปด้วย ๕ องค์ประกอบหลัก ๑๗ หลักการ ได้แก่

องค์ประกอบที่ ๑ : สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

หลักการที่ ๑ องค์การยึดมั่นในคุณค่าของความซื่อสัตย์และจริยธรรม

หลักการที่ ๒ คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบและการกำกับดูแล

หลักการที่ ๓ จัดโครงสร้างสายการบังคับบัญชา อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบที่เหมาะสม

หลักการที่ ๔ มุ่งมั่นในการจูงใจ พัฒนา และรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ

หลักการที่ ๕ กำหนดให้บุคลากรมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อผลการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ : การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

หลักการที่ ๖ ระบุวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนและเหมาะสม เพื่อให้สามารถระบุความเสี่ยงได้

หลักการที่ ๗ ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงทุกด้านทั่วทั้งองค์กรอย่างครอบคลุม

หลักการที่ ๘ พิจารณาลึถึงโอกาสที่จะเกิดการทุจริต (Fraud) ในการประเมินความเสี่ยง

หลักการที่ ๙ ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ : กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

หลักการที่ ๑๐ เลือกและพัฒนากิจกรรมการควบคุมเพื่อลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

หลักการที่ ๑๑ เลือกและพัฒนากิจกรรมการควบคุมทั่วไปเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

หลักการที่ ๑๒ จัดให้มีกิจกรรมการควบคุมผ่านนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

องค์ประกอบที่ ๔ : สารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication)

หลักการที่ ๑๓ จัดทำหรือสรรหาข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพเพื่อสนับสนุนการควบคุม

หลักการที่ ๑๔ มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร รวมถึงวัตถุประสงค์และความรับผิดชอบ

หลักการที่ ๑๕ มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอกเกี่ยวกับประเด็นที่มีผลกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ : กิจกรรมการติดตามผล (Monitoring Activities)

หลักการที่ ๑๖ ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

หลักการที่ ๑๗ ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในอย่างทันทั่วถึงต่อผู้รับผิดชอบ

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

๑. Corrective (แก้ไข) : แก้ไขปัญหาที่เคยเกิดขึ้น โดยทบทวนเหตุการณ์ในอดีต และกำหนดมาตรการป้องกัน ไม่ให้เกิดการทุจริตซ้ำอีก

๒. Detective (ตรวจสอบ) : ตรวจสอบและค้นหาจุดอ่อน โดยออกแบบกลไกและระบบติดตามเพื่อค้นหาร่องรอย หรือความผิดปกติที่อาจนำไปสู่การทุจริตได้ทันทั่วถึง

๓. Preventive (ป้องกัน) : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิด ในส่วนพฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดการณ์ได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้แล้วว่าแล้วมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับกระบวนการทำงานที่กำหนดขั้นตอนใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเกิดขึ้นซ้ำอีก

๔. Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริตจากการปฏิบัติงานตามภารกิจ

๑. แรงจูงใจหรือแรงกดดัน (Pressure/Motivation) : ความต้องการส่วนตัว ปัญหาการเงิน หนี้สิน หรือความกดดันจากสภาพแวดล้อม

๒. โอกาส (Opportunity) : ช่องโหว่ของระเบียบ กฎหมาย การขาดการตรวจสอบที่รัดกุม การผูกขาดอำนาจ และระบบงานที่ขาดความโปร่งใส

๓. การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization) : การปรับทัศนคติเพื่อให้รู้สึกว่าการทุจริตนั้น เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ เช่น การคิดว่าตนเองทำงานหนักแต่ได้เงินน้อย หรือคิดว่าทุกคนก็ทำ

องค์ประกอบของการทุจริต หรือสามเหลี่ยมทุจริต ((Fraud Triangle)

ขอบเขตของการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการทุจริตในหน้าที่ในการดำเนินการตามภารกิจ

ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งแสดงข้อมูลการประเมิน ความเสี่ยงการทุจริตในการปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต ๒ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๙ อย่างน้อยต้องแสดงข้อมูลด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

๑) ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ

๒) ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

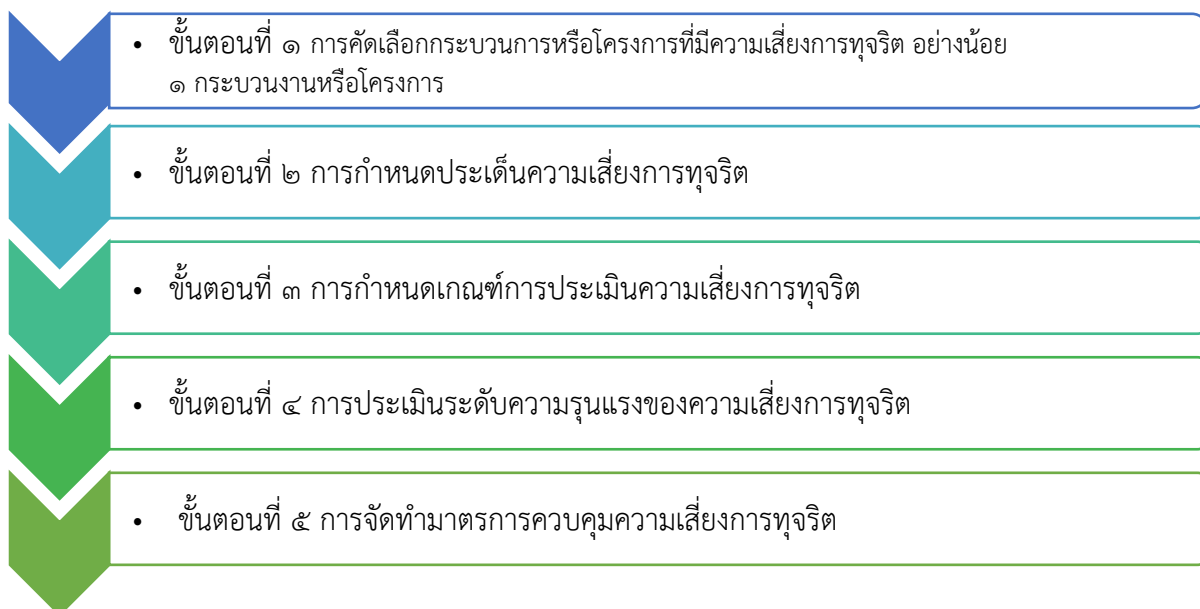
๓) ด้านการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

ศัพท์เฉพาะและคำนิยาม

ศัพท์เฉพาะ	คำนิยาม
ความเสี่ยง (Risk)	โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ที่นำไปสู่ผลลัพธ์ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบในเชิงลบต่อเป้าหมาย ทรัพย์สิน ชีวิต หรือการดำเนินงาน
ความเสี่ยงทางทุจริต (Corruption Risk)	โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวจะสร้างความเสียหายและส่งผลกระทบเชิงลบต่อองค์กร ไม่ว่าจะเป็นด้านการเงิน ชื่อเสียง ภาพลักษณ์ หรือการปฏิบัติตามกฎหมาย
การบริหารความเสี่ยง (Risk Management)	กระบวนการที่เป็นระบบในการระบุ ประเมิน จัดการ และติดตามความเสี่ยง เพื่อลดผลกระทบและความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ (Risk Appetite) ขณะเดียวกันก็เป็นการเพิ่มโอกาสในการบรรลุเป้าหมายขององค์กร
การทุจริต (Corruption)	การใช้อำนาจ หน้าที่ หรือตำแหน่งที่ได้รับมอบหมายในทางที่ผิด เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้องโดยมิชอบด้วยกฎหมาย จริยธรรม หรือระเบียบที่วางไว้ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคล องค์กร รัฐ
โอกาส (Likelihood)	ความถี่ ความเป็นไปได้ หรือแนวโน้มที่เหตุการณ์ความเสี่ยง (Risk Event) หรือผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์นั้นๆ จะเกิดขึ้นจริงภายในช่วงระยะเวลาที่กำหนด
ผลกระทบ (Impact)	ขนาดของความเสียหาย ระดับความรุนแรง หรือผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรหากเหตุการณ์ความเสี่ยงนั้นเกิดขึ้นจริง
ประเด็นความเสี่ยง (Risk issues)	สถานการณ์ เหตุการณ์ หรือปัญหาเฉพาะเจาะจงที่องค์กรคาดการณ์ว่าอาจเกิดขึ้นในอนาคต และหากเกิดขึ้นแล้วจะส่งผลกระทบในเชิงลบต่อการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์กร
สินบน (Bribe)	ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด ที่มีการเสนอให้ สัญญาว่าจะให้ มอบให้ เรียกร้อง หรือรับไว้ เพื่อเป็นสิ่งจูงใจหรือรางวัลตอบแทนให้บุคคลใดบุคคลหนึ่ง
ระดับความรุนแรงของ ความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)	ผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินและวิเคราะห์ความเสี่ยง โดยนำค่าระดับ "โอกาสที่จะเกิดการทุจริต" (Likelihood) มาประกอบกับค่าระดับ "ผลกระทบหากเกิดการทุจริต" (Impact) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของประเด็นความเสี่ยงใดควรได้รับการจัดการหรืออุดช่องโหว่อย่างเร่งด่วน

ส่วนที่ ๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๒ ได้ทำการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตตามหลักมาตรฐาน coso ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๙ ต้องมีรายละเอียดอย่างน้อยประกอบด้วย

๒.๑ ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการหรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต

กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๒ พิจารณาคัดเลือกกระบวนการหรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประเภทความเสี่ยง : ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ชื่อกระบวนการ/โครงการ : การสอบคัดเลือกบุคคลฯ ตำแหน่งครูผู้ช่วย กรณีที่มีความจำเป็นหรือมีเหตุพิเศษ ปี พ.ศ. ๒๕๖๙

๒.๒ ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

การวิเคราะห์ขั้นตอนการทำงานหรือโครงการที่อาจเกิดการใช้อำนาจรัฐในทางที่ผิด การรับสินบน หรือการแสวงหาประโยชน์ส่วนตน โดยให้ระบุรายละเอียดเหตุการณ์ รูปแบบ หรือพฤติกรรมที่มีโอกาสเกิดทุจริตในแต่ละกระบวนการอย่างเฉพาะเจาะจง เพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรการป้องกัน

ลำดับ	ขั้นตอนในการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
๑	การประกาศรับสมัครและตรวจสอบคุณสมบัติ	๑. การใช้ดุลพินิจโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบคุณสมบัติผู้สมัคร เพื่อเอื้อประโยชน์ให้ผู้สมัครบางราย ๒. การรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้สมัคร เพื่อนำไปใช้แสวงหาผลประโยชน์
๒	การจัดทำและจัดเก็บข้อสอบ (ก่อนการสอบ)	๑. การรั่วไหลของข้อสอบหรือเฉลยก่อนวันสอบ อันเกิดจากการจัดทำ การพิมพ์ การคัดลอก หรือการจัดเก็บที่ระบบความปลอดภัยไม่รัดกุม ๒. การเปิดช่องให้มีการจัดทำ "ข้อสอบเก็ง" ที่มีลักษณะตรงกับข้อสอบจริงอย่างมีนัยสำคัญ
๓	ดำเนินการสอบและคุมสอบ (วันสอบ)	๑. การทุจริตโดยเอื้อให้ผู้เข้าสอบ เช่น การนำเครื่องมือสื่อสารเข้าห้องสอบ การจดโพย หรือการใช้วิธีการส่งสัญญาณทุจริต ๒. การทุจริตโดยเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการคุมสอบ เช่น การปล่อยปละละเลยให้มีการลอกข้อสอบ การเปลี่ยนตัวผู้เข้าสอบ หรือการช่วยผู้เข้าสอบทำข้อสอบ
๔	การตรวจข้อสอบและประกาศผล	๑. การทุจริตแก้ไขคะแนน การเปลี่ยนแปลงกระดาษคำตอบ หรือการกรอกข้อมูลคะแนนเข้าระบบผิดพลาดเพื่อเอื้อประโยชน์ให้ผู้สอบบางราย ๒. การเรียกรับเงินสินบนหรือผลประโยชน์จากผู้เข้าสอบเพื่อแลกกับการช่วยเหลือให้สอบได้หรือได้ลำดับที่ดีขึ้น

๒.๓ ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต ๒ ทำการกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ใช้ในการประเมิน โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ ด้านโอกาสและด้านผลกระทบ ดังนี้

๑. โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่ง ในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ

๒.ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้นโดยสามารถ แบ่งเป็นผลกระทบทางด้านการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

ตารางที่ ๑ เกณฑ์โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (Likelihood)

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นเป็นประจำหรือมีโอกาสดังกล่าวเกิน ๕ ครั้ง/ปี
๔	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้บ่อยครั้งหรือมีโอกาสดังกล่าวไม่เกิน ๔ ครั้ง/ปี
๓	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้บางครั้งหรือมีโอกาสดังกล่าวไม่เกิน ๓ ครั้ง/ปี
๒	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้น้อยครั้งหรือมีโอกาสดังกล่าวไม่เกิน ๒ ครั้ง/ปี
๑	เหตุการณ์ไม่น่ามีโอกาสดังกล่าว (ไม่เกิดขึ้นเลย) หรือมีโอกาสดังกล่าวไม่เกิน ๑ ครั้ง/ปี

ตารางที่ ๒ เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	เกิดความเสียหายสูงมากต่อหน่วยงาน (เกิดการฟ้องร้องเป็นคดีความ ถูกชี้มูลความผิด)
๔	เกิดความเสียหายสูง (มีการเปิดเผยในสื่อสังคมออนไลน์ ภาพลักษณ์ของหน่วยงานเสียหาย ภาพลักษณ์ติดลบเรื่องความโปร่งใส)
๓	เกิดความเสียหายปานกลาง (มีแจ้งเบาะแสในหน่วยงาน เกิดการร้องเรียน)
๒	เกิดความเสียหายน้อย (ปรากฏข่าวลือภายในหน่วยงาน)
๑	แทบจะไม่เกิดความเสียหาย (ไม่เกิดความเสียหาย)

ตารางที่ ๓ เกณฑ์วัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยงการทุจริตที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสเกิดการทุจริตและผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยให้

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{โอกาส (Likelihood)} \times \text{ผลกระทบ (Impact)}$$

คะแนนความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)					
โอกาสเกิด (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
๑	๑	๒	๓	๔	๕

คะแนนความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)					
โอกาสเกิด (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง

- ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต สามารถแสดงเป็นพื้นที่ ๔ ส่วน ดังนี้

สัญลักษณ์	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน	มาตรการกำหนด
๑) สีแดง	ระดับสูงมาก	๑๕ - ๒๕ คะแนน	เป็นความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้ ต้องเร่งจัดการและติดตามอย่างใกล้ชิด
๒) สีส้ม	ระดับสูง	๙ - ๑๔ คะแนน	ต้องจัดทำแผนและกำหนดมาตรการจัดการความเสี่ยงอย่างเป็นรูปธรรม
๓) สีเหลือง	ระดับปานกลาง	๔ - ๘ คะแนน	ระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีมาตรการควบคุมเพื่อป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงเพิ่มขึ้น
๔) สีเขียว	ระดับต่ำ	๑ - ๓ คะแนน	ระดับที่ยอมรับได้ ไม่ต้องควบคุม

๒.๔ ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			
			Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
๑	การประกาศรับสมัครและตรวจสอบคุณสมบัติ	การใช้ดุลพินิจโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบคุณสมบัติผู้สมัคร เพื่อเอื้อประโยชน์ให้ผู้สมัครบางราย	๒	๑	๒	ต่ำ
		การรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้สมัครเพื่อนำไปใช้แสวงหาผลประโยชน์	๒	๑	๒	ต่ำ
๒	การจัดทำและจัดเก็บข้อสอบ (ก่อนการสอบ)	การรั่วไหลของข้อสอบหรือเฉลยก่อนวันสอบ อันเกิดจากการจัดทำ การพิมพ์ การคัดลอก หรือการจัดเก็บที่ระบบความปลอดภัยไม่รัดกุม	๑	๕	๕	ปานกลาง
		การเปิดช่องให้มีการจัดทำ "ข้อสอบเก็ง" ที่มีลักษณะตรงกับข้อสอบจริงอย่างมีนัยสำคัญ	๑	๕	๕	ปานกลาง
๓	ดำเนินการสอบและคุมสอบ (วันสอบ)	การทุจริตโดยเอื้อให้ผู้เข้าสอบ เช่น การนำเครื่องมือสื่อสารเข้าห้องสอบ การจดโพย หรือการใช้วิธีการส่งสัญญาณทุจริต	๒	๔	๘	ปานกลาง
		การทุจริตโดยเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการคุมสอบ เช่น การปล่อยปละละเลยให้มีการลอกข้อสอบ การเปลี่ยนตัวผู้เข้าสอบ หรือการช่วยผู้เข้าสอบทำข้อสอบ	๑	๓	๓	ต่ำ
๔	การตรวจข้อสอบและประกาศผล	การทุจริตแก้ไขคะแนน การเปลี่ยนแปลงกระดาษคำตอบ หรือการกรอกข้อมูลคะแนนเข้าระบบผิดพลาดเพื่อเอื้อประโยชน์ให้ผู้สอบบางราย	๑	๔	๔	ปานกลาง
		การเรียกรับเงินสินบนหรือผลประโยชน์จากผู้เข้าสอบเพื่อแลกกับการช่วยเหลือให้สอบได้หรือได้ลำดับที่ดีขึ้น	๑	๕	๕	ปานกลาง

๒.๕ ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนการ/โครงการ : การสอบคัดเลือกบุคคลตำแหน่งครูผู้ช่วย กรณีที่มีความจำเป็นหรือมีเหตุพิเศษ ปี พ.ศ. ๒๕๖๙							
ลำดับ ที่	ขั้นตอนการ ดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับ ความ เสี่ยง	มาตรการควบคุม หรือป้องกันความ เสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเว ลา	ผู้รับผิดชอบ
๑	การประกาศรับสมัคร และตรวจสอบ คุณสมบัติ	การใช้ดุลพินิจโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ ในการตรวจสอบคุณสมบัติผู้สมัคร เพื่อเอื้อประโยชน์ให้ผู้สมัครบางราย	ต่ำ	ก า ร ก า หนด หลักเกณฑ์และ มาตรฐานที่ชัดเจน	๑.จัดทำแบบฟอร์มตรวจสอบ (Checklist Matrix) แปลงเกณฑ์ คุณสมบัติให้เป็นข้อๆ ที่วัดผลได้ ชัดเจน ๒. การตรวจแบบคู่ขนาน ใช้ ผู้ตรวจ ๒ คน โดยผู้ตรวจคนที่ ๑ ตรวจสอบเอกสารตาม Checklist และลงนามรับรองผลขั้นต้น และ ผู้ตรวจคนที่ ๒ ทบทวนความถูก ต้องของเอกสาร และลงนามกำกับ ซ้ำ	๘ - ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๙	กลุ่มบริหาร งานบุคคล
		การรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคล ของผู้สมัครเพื่อนำไปใช้แสวงหา ผลประโยชน์	ต่ำ	การควบคุมทาง กระบวนการและ บริหารจัดการ ข้อมูล	อนุญาตให้เฉพาะเจ้าหน้าที่รับ สมัครและฝ่ายคัดเลือกที่ได้รับ มอบหมายเท่านั้นเข้าถึงไฟล์ ประวัติผู้สมัคร ห้ามส่งต่อไฟล์ PDF/Excel ประวัติผู้สมัครในกลุ่ม LINE หรืออีเมลส่วนตัว	๘ - ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๙	กลุ่มบริหาร งานบุคคล

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการ ดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับ ความ เสี่ยง	มาตรการควบคุม หรือป้องกันความ เสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวล า	ผู้รับผิดชอบ
๒	การจัดทำและจัดเก็บ ข้อสอบ(ก่อนวันสอบ)	การรั่วไหลของข้อสอบหรือเฉลยก่อน วันสอบ อันเกิดจากการจัดทำ การ พิมพ์ การคัดลอก หรือการจัดเก็บที่ ระบบความปลอดภัยไม่รัดกุม	ปาน กลาง	ระบบการจัดทำใน สถานที่ปิด กักตัว คณะกรรมการออก ข้อสอบ/เฉลย ใน พื้นที่ควบคุมความ ปลอดภัยสูง	ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัย สวนดุสิตออกข้อสอบและดำเนินที่ รัดกุม ตามมาตรฐานเพื่อป้องกัน การรั่วไหลของข้อมูล	๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๙	กลุ่มบริหาร งานบุคคล และ มหาวิทยาลัย สวนดุสิต
		การเปิดช่องให้มีการจัดทำ "ข้อสอบ เก็ง" ที่มีลักษณะตรงกับข้อสอบจริง อย่างมีนัยสำคัญ	ปาน กลาง	เครื่องมือและระบบ คอมพิวเตอร์แบบปิด และใช้เทคโนโลยีสุ่ม ข้อสอบ	ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัย สวนดุสิต จัดพิมพ์ในโรงพิมพ์ความ มั่นคงสูงและเป็นความลับชั้น สูงสุด	๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๙	กลุ่มบริหาร งานบุคคล และ มหาวิทยาลัย สวนดุสิต
๓	ดำเนินการสอบและ คุมสอบ (วันสอบ)	การทุจริตโดยเอื้อให้ผู้เข้าสอบ เช่น การนำเครื่องมือสื่อสารเข้าห้องสอบ การจดโพย หรือการใช้วิธีการส่ง สัญญาณทุจริต	ปาน กลาง	การใช้เครื่องสแกน โลหะบริเวณประตู ทางเข้า และจำกัด อุปกรณ์เครื่องเขียน	มีขั้นตอนการคัดกรองก่อนเข้าห้อง สอบ และเฝ้าระวังระหว่างการ สอบ	๑๓ - ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๙	กลุ่มบริหาร งานบุคคล และ เจ้าหน้าที่ ตำรวจ
		การทุจริตโดยเจ้าหน้าที่หรือ คณะกรรมการคุมสอบ เช่น การปล่อย ปลະละเลยให้มีการลอกข้อสอบ การ เปลี่ยนตัวผู้เข้าสอบ หรือการช่วยผู้เข้า สอบทำข้อสอบ	ต่ำ	การแยกจุดในการ ตรวจสอบตัวตนและ การใช้กล้องวงจรปิด เฝ้าระวัง	หากพบพฤติกรรมน่าสงสัยของ กรรมการคุมสอบ ให้ประธานศูนย์ สอบเข้าไปสังเกตการณ์ในห้องนั้น ทันที และเปิดช่องทางรับแจ้ง เบาะแสแบบไม่ระบุตัวตน	๑๓ - ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๙	กลุ่มบริหาร งานบุคคล และ เจ้าหน้าที่ ตำรวจ

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการ ดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับ ความ เสี่ยง	มาตรการควบคุม หรือป้องกันความ เสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเว ลา	ผู้รับผิดชอบ
๔	การตรวจข้อสอบ และประกาศผล	การทุจริตแก้ไขคะแนน การเปลี่ยนแปลงกระดาษคำตอบ หรือการกรอกข้อมูลคะแนนเข้าระบบผิดพลาดเพื่อเอื้อประโยชน์ให้ผู้สอบบางราย	ปาน กลาง	การควบคุมสถานที่และอุปกรณ์ห้องเก็บกระดาษคำตอบและห้องประมวลผลต้องติดตั้งกล้องวงจรปิด	ทางมหาวิทยาลัยสวนดุสิต มีขั้นตอนการรับส่งและจัดเก็บกระดาษคำตอบ และใช้เครื่องตรวจกระดาษคำตอบอัตโนมัติ	๑๕ - ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๙	กลุ่มบริหาร งานบุคคล
		การเรียกรับเงินสินบน หรือผลประโยชน์จากผู้เข้าสอบเพื่อแลกกับการช่วยเหลือให้สอบได้หรือได้ลำดับที่ดีขึ้น	ปาน กลาง	เปิดช่องทางสายด่วนหรือระบบร้องเรียนออนไลน์ที่ปกปิดข้อมูลผู้แจ้ง	เมื่อมีผู้แจ้งเบาะแส ให้คณะกรรมการสืบสวนทางลับรวบรวมข้อมูลทันที และประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานปราบปรามการทุจริต	๑๕ - ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๙	กลุ่มบริหาร งานบุคคล